

Ny lovgivning og rettspraksis 2022-2023

Øystein Flagstad

Ny lovgivning - Norge

Implementering av digitalmarkedsdirektivet (2018/790) og nett- og videresendingsdirektivet (2019/789)

- Skriftlig innspillseminar – publisert 21. desember 2020
- Høringsnotatet er ikke kommet – rett rundt hjørnet?
- Proposisjon i løpet av neste år?
- Ikrafttredelse?

Implementering av digitalmarkedsdirektivet (2018/790) og nett- og videresendingsdirektivet (2019/789)(forts.)

- Plattformansvaret (Artikkel 17)
 - Ikke en krenkelse av ytringsfriheten, jf. C-401/19 (Polen) 3. juni 2022
- Unntak for «text and data mining» (maskinlæring)
 - «Scientific research»: Obligatorisk unntak fra eneretten (Artikkel 3)
 - Annen bruk: «Opt-out» (Artikkel 4)
- Nett- og videresendingsdirektivet
 - Kringkastingsselskapenes nettoverføringer

Ny ekomlov

- Implementering av direktiv 2018/1972 (ekomdirektivet)
- Høringsnotat 2. juli 2021
- Tilleggshøring for datasenterregulering 8. juli 2022
- Proposisjon ikke publisert
- Ikrafttredelse?

Ny ekomlov (forts.)

- Forslag:
 - Skjerpede krav til bruk av cookies (krav om samtykke)
 - Flere tjenester tas inn under reguleringen
 - Også nummeruavhengige tjenester («OTT») – ikke lenger bare tradisjonell telefoni
 - Men ikke foreslått registreringsplikt for slike tjenester
 - Registreringsplikt for datasentre

Digitalytelsesloven – i kraft 1. januar 2023

- Lov 17.06.2022 nr. 56 – 1. januar 2023
- Implementering av Direktiv 2019/770
- I kraft fra 1. januar 2023
- Forbrukervernregler ved levering av digitale ytelser
 - Digitalt innhold og digitale tjenester
 - Ligner forbrukerkjøpsloven
- Nye ufravikelige forbrukervernregler
- Oppsigelse fra forbruker i løpende avtaleforhold
 - Maksimal bindingstid 6 måneder, eller 12 måneder i særlige tilfeller
 - Plikt til varslings hver 6. måned

Digitaliseringsdirektivet (2019/1151)

- Prop. 76 LS (2022-2023) 31. mars 2023
- Lovendringer i aksjeloven mv. – i kraft fra 1. juli 2023
- Enklere å stifte og registrere selskaper (digitalt) på tvers av landegrenser i EØS
 - Fjernet krav om norsk statsborgerskap for daglig leder og styremedlem bosatt utenfor Norge (men innenfor EØS og Sveits)
 - Krav om saksbehandlingstid ved registrering av filial
- Forskrifter på høring – frist 19. september 2023

Digitaliseringsloven – proposisjon på høring

- Prop. 109 LS (2022-2023) – 5. mai 2023 – ennå ikke behandlet av Stortinget
- Implementering av Direktiv 2016/1148 («NIS») og Forordning 2018/151 og 2019/881
- Loven skal gjelde for virksomheter som har en særlig viktig rolle
 - Tilbydere av samfunnsviktige tjenester i sektorene energi, transport, helse, vannforsyning, bank, finansmarkedsinfrastruktur og digital infrastruktur
 - Tilbydere av digitale tjenester (bl.a. nettbaserte markedsplasser, søkemotorer og skytjenester)

Digitaliseringsloven (forts.)

- Tilbydernes plikter
 - Krav om risikovurdering og implementering av proporsjonale tekniske og organisatoriske sikkerhetstiltak
 - Krav om varsling om hendelser
- Forutsetter underliggende regelverk med konkretisering
 - Forskrifter må utarbeides
 - Kongen utpeker en eller flere tilsynsmyndigheter

Lov om Schengen informasjonssystem (SIS-loven) - endring

- Lov 16.7.1999 nr. 66, med endringer i kraft 7. mars 2023
- Implementering av
 - Forordning 2018/1862 (politisamarbeidsforordningen)
 - Forordning 2018/1861 (grensekontrollforordningen)
 - Forordning 2018/1860 (returforordningen)
- Utvidelse av Schengen informasjonssystem
 - Kretsen av personer som kan registreres blir utvidet – mindreårige som står i fare for å bli bortført
 - Åpner for registrering av biometriske data
 - Regler som skal styrke personvernet – kun behandling når strengt nødvendig

Moderniseringsdirektivet – Direktiv 2019/2161

- Prop 50 LS (2022-2023) – 17. mars 2023 – i kraft 1. oktober 2023
- Styrke forbrukervernet, særlig på det digitale området
 - Markedsføringsloven – markedsføringspåstander, villedende markedsføring, uanmodet dørsalg
 - Angrerettsloven – informasjonsplikt ved digitale ytelser, vanskeligere å fraskrive angrerett for digitale ytelser
 - Avtaleloven – skjerpede krav til opplysninger ved avtale med forbruker
 - Ehandelsloven, forbrukerkjøpsloven, digitalytelsesloven, finansavtaleloven, tjenestevirksomhet, yrkestransport – håndhevelse

Ny rettspraksis - Norge

IBM – Statens Vegvesen (LB-2020-82571-2) («Grindgut»)

- Borgarting lagmannsrett 14. oktober 2022 - anke til HR nektet fremmet
- Kontrakt inngått på bakgrunn av PS2000
- SVV hadde hevet avtalen pga. vesentlig mislighold knyttet til prosjektstyring og antesipert vesentlig forsinkelse
- SVV krevde erstatning av IBM, og IBM fremmet motkrav

IBM – Statens Vegvesen («Grindgut»)(forts.)

- IBM frifunnet for statens erstatningskrav – hevingen var ikke berettiget
- IBM fikk i det vesentlige medhold i sine motkrav om vederlag og erstatning
 - Staten måtte betale 175 MNOK + saksomkostninger 36,8 MNOK
- Heving ble ikke kjent rettmessig
 - Inntrådt mislighold var ikke vesentlig
 - Ikke «klart» at vesentlig forsinkelse ville inntre (tolket som «sikkert»)
- Moral: Vær forsiktig med å heve pga. antesipert mislighold!

NAV og personvern (LB-2022-46509)

- Borgarting lagmannsrett 2. mars 2023
- NAVs rutiner for tilgangskontroll for brukeropplysninger om egne ansatte var ikke i tråd med GDPR
 - Hadde blitt rettet opp i 2020 etter pålegg fra Datatilsynet
- Staten frifunnet for krav om erstatning og oppreisning
 - Ikke noe økonomisk tap
 - Ikke rimelig med oppreisning

Meta – Datatilsynet (23-114359TVI-TOSL/08)

- Oslo tingrett 6. september 2023
- Datatilsynet: Pålegg til Facebook Norge og Meta Irland
 - Behandling av personopplysninger for adferdsbasert markedsføring (for registrerte i Norge) kan ikke baseres på Artikkel 6(1)(b) eller (f)
 - Tilsvarende påbud i andre land, men tvangsmulkt kun i Norge
- Meta (Facebook) hadde begjært midlertidig forføyning for å utsette iverksettelsen av vedtaket
 - Midlertidig forbud mot løpende tvangsmulkt
 - Løpende tvangsmulkt kan gi omdømmetap
- Staten / Datatilsynet ble frifunnet

Meta – Datatilsynet (forts.)

- Begrunnelse: ikke sikringsgrunn etter tvisteloven § 34-1
 - Forføyning kan ikke avverge tvangsbøter – hvis vedtaket er ugyldig, må vedtaket angripes – fritak fra tvangsmulkt i ordinært søksmål
 - Vedtaket om tvangsmulkt kan uansett ikke tvangsfullbyrdes mot Meta Ireland
 - Ikke omdømmetap ved å rette seg etter Datatilsynets vedtak
- Forbudsvedtak kan rette seg mot også andre enn behandlingsansvarlig (Her Facebook Norge) – de som er involvert i den økonomiske virksomheten – ref. C-645/19 (15.6.2021)(Facebook)

Ny rettspraksis - EU

Meta – Bundeskartellamt (C-252/21)

- Dom av 4. juli 2023
- Bundeskartellamt i Tyskland hadde pålagt Meta
 - Ikke gjøre bruk av Facebook avhengig av (samtykke til) bruk av data utenfor Facebook
 - Ikke behandle personopplysninger for adferdsbasert markedsføring uten brukerens samtykke
- Parallell til den norske forføyningsaken

Meta – Bundeskartellamt (C-252/21)(forts.)

- Artikkel 9(2)(e) («opplysninger som det er åpenbart at den registrerte har offentliggjort») hjemler ikke behandling av personopplysninger for adferdsbasert markedsføring – med mindre den registrerte har valgt dette med full kunnskap om hva opplysningene skal brukes til
- Artikkel 6(1)(b) «nødvendig for å oppfylle en avtale» hjemler bare behandling som er absolutt nødvendig for å levere tjenesten
 - Behandling for adferdsbasert markedsføring er ikke nødvendig

Meta – Bundeskartellamt (C-252/21)(forts.)

- Artikkel 6(1)(f) «berettiget interesse» hjemler også bare behandling som er strengt nødvendig for å oppnå formålet
 - Ikke nødvendig å drive adferdsbasert markedsføring for å kunne levere tjenesten
- Artikkel 6(1)(a) «samtykke» - vanskelig med gyldig samtykke når mottaker er en dominerende aktør på markedet

Single Resolution Board – EDPS (T-557/20)

- Dom 26. april 2023 i General Court – klage over vedtak fra European Data Protection Supervisor (EDPS)
- Gjeldsordning: SRB hadde laget en liste med kommentarer der navn var fjernet – denne var sendt til tredjemann uten at SRB hadde opplyst om dette på forhånd
 - SRB: Ikke personopplysninger
 - EDPS: Pseudonymiserte personopplysninger, derfor brudd på GDPR å overføre opplysningen til tredjemann uten å informere ved innsamlingen

Single Resolution Board – EDPS (T-557/20)

- General Court: EDPS' vedtak opphevet
 - Vurderingen av om dette er personopplysninger skal gjøres på mottakers hånd, ikke avsenders hånd
 - Skulle ha vurdert om mottaker hadde «means likely reasonable» til å identifisere personene
- OBS! Ikke vurdert om dette er personopplysninger eller ikke

Norra Stockholm Bygg (C-268/21)

- Dom av 2. mars 2023 – henvisning fra Högsta Domstolen i Sverige
- Krav i sivil rettergang om utlevering av bevis i form av personallister
 - Personopplysninger om tredjemann som ikke er part i saken
 - Anført at den nye behandlingen er uforenlig med det formål som opplysningene var samlet inn for, GDPR Artikkel 5(1)(b)
- Får GDPR anvendelse på edisjonsplikt (utlevering av bevis) etter nasjonal prosesslovgivning?

Norra Stockholm Bygg (C-268/21)

- Kommer GDPR Artikkel 6(3) og (4) til anvendelse på sivilprosessens krav om fremleggelse av dokumenter?
 - «Nødvendig og forholdsmessig tiltak i et demokratisk samfunn....»
 - Videre behandling til uforenelig formål krever et særskilt grunnlag
- Norge: GDPR gjelder ikke for saker som behandles etter rettspleielovene (personopplysningsloven § 2)
 - Forarbeidene: Rettspleien faller utenfor EØS-avtalens saklige virkeområde, og Norge er derfor ikke forpliktet til å gi GDPR anvendelse

Google – retten til å slette søkeresultater (C-460/20)

- Dom av 8. desember 2022
 - Ref. tidligere dom C-131/12 Google Spain and Google
- Google hadde nektet å slette søkeresultater
 - Kritikk mot selskap basert på at to personer lever luksusliv
- Vilkår for sletting:
 - Ikke et vilkår for krav om sletting at den registrerte har fått medhold i at innholdet er uriktig – heller ikke noe krav til at Google skal vurdere om noe er sant
 - Sletting må skje etter avveining mellom personvern og ytringsfrihet
 - Opp til den registrerte å bevise at informasjonen er feil
- Kan man også kreve sletting av personbilde («thumbnails»)
 - Ja, basert på en tilsvarende interesseavveining

LBR (C-37/20 og C-601/20) – Reelle rettighetshavere

- Dom 22. november 2022
- Hvitvaskingsregelverket: Plikt til å registrere reelle rettighetshavere
- Luxembourg Business Register: Register over reelle rettighetshavere gjort åpent tilgjengelig via internett
- Domstolen: et alvorlig inngrep i de grunnleggende rettighetene etter EU-charteret Artikkel 7 (respekt for privatliv) og Artikkel 8 (beskyttelse av personopplysninger)

LBR (C-37/20 og C-601/20)(forts.)

- Inngrepet hadde hjemmel i nasjonal rett
- Er inngrepet egnet, nødvendig og forholdsmessig?
 - Ikke begrenset til det strengt nødvendige
 - Ikke forholdsmessig
- Konsekvens for Norge: Register over reelle rettighetshavere skulle vært i drift fra 1. januar 2023 – utsatt
 - EU-domstolen: Svarer ikke på om behandlingen også er i strid med GDPR
 - Departementet: Vil utrede dette før registeret settes i drift

Ny lovgivning - EU

Forordning 2022/1925 (DMA) og 2022/2065 (DSA)

- DMA vedtatt 14. september 2022, i kraft 1. november 2022, gjelder fra 2. mai 2023
- DSA vedtatt 19. oktober 2022, i kraft 16. november 2022, gjelder fra 17. februar 2024 (25. august 2023 for store plattformer)
- Implementering i Norge?
- Eget foredrag senere i dag!

TAKK FOR MEG!

Øystein Flagstad
Partner
Advokatfirmaet GjessingReimers

Kontaktinfo

E: of@gjessingreimers.com
M: +47 91348501

GJESSING
REIMERS